

SEBESÜLTEK ÁPOLÁSÁHOZ

szükséges tudnivalók és orvosi könyvek:

Betegápolástan. A vörös keresztos ápolónők tanfolyamán használt betegápolástan kivonata. Ára K 1.80

A betegápolás kézikönyve. Irta *Fialka Gusztáv dr.* Hivatásos betegápolónők és a művelt közönség számára. Ajánló sorokkal ellátta Müller Kálmán dr. Számos szöveg közre nyomtatott ábrával. Ára K 8.—

A betegápolók tankönyve. Irta *Fialka Gusztáv dr.* Számos a szöveg közre nyomtatott ábrával. Ára K 4.20

Klinikai receptekönyv. Szerkesztette Müller Vilmos dr. Az egyetemi klinikák, a budapesti poliklinika és a fővárosi kórházak gyógy módjainak rendvényeinek gyűjteménye. II. kiadás. Ára K 8.—

A fertőző betegségekről és az azok ellen való védekezésről. Irta *Gerlóczy Zsigmond dr.* Ára K 1.50

Útmutató a hadsebészethez. Irta *Prochnov József dr.* 96 ábrával és 6 könyvtári táblával. Ára K 7.—

A sebek gyógyulása és a sebkezelés. Irta *Schächler Miksa dr.* Ára K 4.—

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.T.-nál
Budapest, VI. Andrásy-út 21. szám
és minden hazai könyvkereskedésben.

Rendelésnél

szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

BISMARCK

születésének 100 éves évfordulója alkalmából élénk érdeklődés mutatkozik az egyetlen magyar munka iránt, melyben

Bismarck és a magyarság

közötti kapcsolat van hűen leírva és a mai szövetséges viszonyunk megalapozása van eleven érdekességgel megrajzolva. — Czime:

BISMARCK ÉS ANDRÁSSY

Irta: HALÁSZ IMRE. Ára 6 kor.

FRANKLIN-
TÁRSULAT
KIADÁSA.

Minden könyvkereskedésben kapható.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háború irodalma!

**A Magyar Könyvtár
ujdonságai.**

**AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG
HADSEREGE**

Irta *Pilch Jenő* honvéderőnagy.

Szinte új erőt és reménységet nyújt e könyv, mert részletesen megismerteti a mi haderőnkkel.

Ára 60 fillér.

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI

Irta *Archibald Williams* nyomán
Sándor Szilárd.

A háború borszalma és dícsősége elevenedik meg előttünk, ha annak eszközeivel megismerkedünk.

Ára 60 fillér.

ZEPPELIN

Irta *dr. Mikes Lajos.*

Érdekes leírása a modern háború legféltelmesebb eszközének.

Ára 60 fillér.

NAGYBRITÁNIA VESZEDELME

Irta *Conan Doyle.* Fordította *Góth Sándor.*

Ára 30 fillér.

**Az Olesó Könyvtár
ujdonságai.**

I. VILMOS
német császár és porosz királynak kilenczven válogatott írása.

Fordította *Supka Géza dr.*

A nagy német birodalom megalapításának érdekes dokumentumai I. Vilmos császár írásai.

Ára 1 korona.

**NAGY PÉTER
CZÁR**

Irta *John L. Mottley.* Fordította *Herkner János.*

A modern Oroszország megalapítójának Péter czárnak életrajzát nyújtja e füzet, de egyben megismerteti az orosz nép lélektanával.

Ára 60 fillér.

**A VILÁGHÁBORU
OKAI**

Irta *Angyal Dávid* egyet. tanár.

Élénkséggel írja le a szerző a világháború előzményeit a éleslátásával betekintést enged az események mögött rejtőző okokba is.

Ára 40 fillér.

A NÉMET VILÁGPOLITIKA

Irta *Wiassics Gyula.*

Ára 20 fillér.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA

MUNKÁI:

Kinek büne a háború?

Ára 2 korona.

Az 1867-iki kiegyezésről.

Ára 4 korona.

A magyar állam fönmaradásának és alkotmányos szabadságának okai.

Három kötetben. Ára 22 korona.

A száműzött Rákóczi.

Ára 40 fillér.

Zrinyi Miklós a költő.

Ára 40 fillér.

Franklin-
Társulat
kiadása.

Kapható minden könyvkereskedésben.

16. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 18.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 90 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is eszotolandó.

ELŐRSEINK A BESZÁRABIAI HATÁRON.

KÉTLÉNY.

REGÉNY. IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Az álarcot még mindig a kezében tartotta a férfi s a leány nem kérte tőle vissza. A helyett megkérdezte.

— Mi lesz veled?

Edus mosolygott.

— A régi Edus meghalt; az új Edus örökké élni fog.

— És nem fogsz megházasodni?

— Nem.

— Szeretni?

— Nem.

— Én vagyok az oka?

— Igen.

— Vártad a közeledésemet... annak idején?

— Igen.

— Majdnem lehetetlennek tetted, — mentegte magát a leány — egy szót állítottál közelemre.

— Próbára akartalak tenni, a nagy szerelemnek akadály nincs.

— És nagy szerelem volt a tied?

— Végtelen. Hiszen mondom: nem szerettem senkit rajtad kívül, nem is fogok.

— És nem átkozlak majd?

— Nem: áldalak, mert újjászülettem a szenvedésben általak.

Több kérdést nem tett fel a leány. Elhallgatott. Úgy hallgatott egy ideig, hogy a lélekzete sem volt hallható. De később aztán már nem bírta el lelke terheit. Könnyíteni kellett rajtuk, ha azt nem akarja vala, hogy belefújjon a vérző szívébe. Keble dagadni kezdett, égett a torka és szeme. Kezébe ejtette fejét és eleinte halkan, majd hangosan zokogott.

A férfi fejére tette kezét s többször végig-lúzza a haján.

— Csak sírjál Miczike, szegény kis leány; most vagy a helyes nyomon... Ne engem sajnálj Miczike, magadat sírads régi, magadat, hogy újjászülethessél könnyeidben s új életben, miként én, boldog lehess.

A leány levette fejéről a férfi kezét és megcsókolta.

Edus visszaadta a kezesókot.

— Könnyebben érezd most magadat?

— Igen, köszönöm.

— Akkor visszamehetünk a kastélyba.

— Ne még, a szememen meg fog látszani, hogy sírtam.

Ezt belátta a férfi.

— Nincs itt valahol egy kút?

— De van, menjünk.

Elmentek a kúthoz.

A férfi vizet eresztett, a leány lehajolt és áztatta a szemét. Ügyetlen volt, összevizezte magát.

— Jaj, a víz lefolyik a könyökömön a ruhám alá.

Csöppet sem szőgyelte magát. És teljesen nyugodt volt. A férfi szemébe mosolygott. Az visszamosolygott rá.

— Várjál, kis ügyetlen, majd én áztatom... Jó így Miczike?

— Jó, nagyon jó Eduzi.

Egy darabig most a férfi a leány szemét mosta, aztán megtörölte a zsebkendőjével.

— Nézz a holdvilág felé, hogy lássam: vörös-e még... Nem vörös, mehetünk.

Mentek. Eleinte karonfogva mentek, aztán szétváltak.

— Eduzi, nem fáj a karod?

— Nem. És te nem fész?

— Nem, te minden félelmet levettél a szívemről.

A terrasszon ezalatt magára hágtott a jókedv, csak a grófné nyugtalanodott a leánya miatt. Föllelézett, midőn meglátta.

— Oh, Miczi, Edus, hol maradtatok ilyen soká?

— A kertben sétáltunk, igen sok beszélni valónk volt egymással. Úgy-e Ottó?

Völgényéhez szokott a leány s vállára haljolvá gyöngéden a szemébe nézett.

— Igen — mondta az boldog bizalommal, — tudom miről beszéltek.

A szép leány nevetett, negédesen, gyermekesen.

— Mindent azért nem tudsz, Ottó, de holnap majd mindent elmondok neked.

Megsimogatta völgénye kezét.

Edus odament hozzájuk és a nélkül, hogy csak egy szót is szóló volna hozzá, melegen, jelentősen megrázta a férfi másik kezét.

A pap a turáni eszméről beszélt nagy hangon dikciózóva.

Edus oda hallgatott és figyelt.

X. Turáni ház.

Idestova félv mult el a Miczi jegyváltása óta. Tehát még ugyanannyi ideje volt a leánynak az esküvőig.

A budapesti hitbizományi palota teljes stábusban várta úrasszonyát, Várallyán a Tormássy nemzetség ősi sasfészkében még duhogott a kalapács. Ottó egy modern szárnyat ragasztatott a tizenhatodik században épült várkastélyhoz, a melyhez úgyszólván azóta sem nyultak hozzá az ősei. A maga öserejéből tartotta fenn magát a zordon erősség csaknem négyszáz esztendeig. Zápor, hófúvata, szélvihar, mennykőcsapás megtépte a tetjét, bedöntötte tornyait, de három méter vastagságú falait nem volt képes megmozdítani; csak a kővi moha rágott egy-egy ékteleen esorbát iromba terméskevéin.

A Tormássyak két század óta nem laktak benne, elpuhult szervezetük nem bírta ki a falak méltóságos komorságát, a kongó folyosók s templommagasságú termek kísérleties visszhangját. Széllal bélelt nagyablakos hodály kellett nekik, a melyen keresztül-kasul járhat a napsugár. Három ilyen kipárnázott cukortorta-kastély állott a hitbizományi birtokok területén, Ottó gróf több-kevesebb ideig meglakta mind a hármát, de egyikben sem tudott megszokni. Különböző ember volt, mint ősei valamennyien. Alapjában véve nem volt embergyűlölő, de általánosságban unta az embereket. S a magányosság mégis nyomasztólag nehezedett a lelkére. Terhére volt a hatalom, a mi a gazdagsággal jár. Meghitt meleg fészkere vágott, polgárius nyugalomra, a pedáns rend előkelősége s a tisztaság illata volt az egyedüli luxusa. Nem volt egyéb becsavágya, mint hogy szeressék, ne sokan, igen kevesen, de igazán. Fesztelenül, teljes bizalommal, minden fölösleges tiszteltet nélkül.

A Belényessyknél tett egy ötletszerű atyafiságos látogatása új fordulatot adott jellemének és egész életének. Fölmelegedett az előkelő és kedves tűzhelyen, új érzések, kedvcsikrák pattantak ki a szívéből. Megérezte, hogy otthonára talált. Egy hétig maradt Belényesen, aztán újra visszajött egy hét mulva s két hétig maradt. Ekkor fedezte fel a kiskastélyt, (a Belényessyék régi, most lakatlan fészket) a hetven holdas park egy kiszögellő csücskében. Nem bánta, ha ki is neveti érte a világ: bérbevette a csücsköt házastól, de nem vitt háztartást, (mindössze egy inast tartott), a kastélyban élték, mint valami patvarista.

A többit tudjuk. Azaz nem egészen. A krónikába az is bele tartozik, hogy Belényessyék Budapesten töltötték a téli évadot s az ő kedvükért Tormássy is elfoglalta a fővárosi hitbizományi palotát. Mint minden évben ez idén is. Morvay Edus nem folytatott beosztott életmódot. Ő folyton vándorolt, mint a réti sas. Egy nap otthon agaraszott, másnap a bécsi jockey-clubban bakkozott, hogy harmadnap Budapesten kössön ki a Bristolban s letört zendlemen barátjai társaságában szomorú füstös kávéházakban dözsölje át az éjszakát. Angliában vadászott, Ostendében fürdött, St. Mauriceben korcsolyázott, a hogy a szuverén

szeszélye magával hozta. Az a stílus ember volt, a ki mindenütt otthon van, de sehol sem találja helyét.

Mióta magához vette Juanitát, kissé kevesebbet kóborolt. Mert a leány egy napra sem akart tőle elszakadni.

A régi híres tánczosnőre most már csakugyan alig lehetett ráismerni. A hajdani párizsi divatkirálynő lemondott az ékszerrel s Paquin-ruháról, körülbelül olyan stílus életet élt, mint egy párta alatt maradt s alapítványi hölgygé kényszeredett magnásleány. Eladta ékszereit s az értük kapott 600,000 koronát egyéb tőkével együtt egy magyar bankban kezeltette. Legtöbb 10,000 koronát költött magára évenként, annyit is csak azért, mert semmit sem fogadott el Edustól: maga fedezte vele való utazási költségeit is.

Különben újabban az a hír járta, hogy Edus el szándékozik adni túlterhelt birtokát s egy oxfordi volt kollégájával, a hindu Girard Gauri-Singával kettesben vagy esetleg Juanával harmasban egy kárpátaljai elhagyott klastromban akar megtelepedni, a hol teljesen spirituális életet élne a bizarr trifolium.

Annyi bizonyos, hogy Budapest utcáin gyakran lehetett a társaságában egy olajbarna, átszellemült arcú turbános urat látni. Az idegen herceg szinte csöpögött a keleti méltóságtól, övig érő barna szakállá borusan csüngött le az álláról.

Birma már úgy beszélt magyarul, mint a karikacsapás, most hol az egyetemet bújtá, mint rendkívüli hallgató, hol a kávéházakat, a mikben különös gyönyörűsége telt, mert lelki rokonokat fedezett fel látogatóiban; azok is meg tudtak maguknak ilni három óra hosszant egy szent helyen, semmit sem cselekedve, mint akármelyik indiai fakir. Vasárnap délutánként kebelbarátjával Jósikával korcsmázott egy budai kiskorcsmában, a hol kitűnő halpörkést és sillerbort lehetett kapni. A sillerbort nem volt épen vallásos ital, de olyan jó, hogy Birma szerint Mahomet ha most élne s megköszölné, bizonyára nem tiltaná meg a fogyasztását alázatos hívőinek.

A spirkákn nagyban produkálták magukat. Báiban, színházban, jégen. Tout Budapest ismerte és szerette őket, huncutkás szemük, baraczkyszerű pofikájuk s egyformaságuk miatt. A rabbinus is mosolygott, ha az utcán találkozott velük. Különben Terának volt már valakije, Piroksa azonban még szabad volt, mint a madár s nagyokat kacagott testvére szerelmes sóhajtásain.

Miczi nem igen járt társaságba. Csak a mikor a völgénye kívánta, a kinek hosszú mátkaságát mindenképen igyekezett megkönnyíteni. Egész elasszonyosodott mellette, hozzásimult mint a folyondár, bár hat hónap alatt egyetlen esókot váltott vele (az első kivül), akkor, mikor meggyóna neki, hogy szerette Edust.

A mélyesges tónusú medveember csöppet sem féltékenykedett a leány multjára, inkább nagyon meg volt hatva, midőn mennyasszonya azt a szerinte fölösleges vallomását megtette neki...

... Áprilisba hágtott az idő. Az elesett kávéházi gigások kieserltek téli kabátjukat a zálogházban a tavasi felöltővel, edzett nyakú Yost-Miczik. Probir-Katicák kivágtott derékban lófráltak az utcán, a kávéházi koresterket kezdtek kiczipelni a járdára, a színészek már az aszfalton kaszinóztak Muzsájk temploma előtt, a konflislovak kejesen nyujtogatták a téli hidegben megdermedt lábukat a rügyező körüti fák alatt.

Budapest utcáin feltűnő sok fezes és turbános alakot lehetett látni. Egyáltalán a város sokkal tarkábbnak és elevembnek tetszett, mint más esztendőben. Az emberek gyorsabb tempóban jártak, élénkebben gesztikuláltak, mintha megszaporodott volna az éleny a levegőben. S a mi a legnagyobb csuda, a napi poli-

tika kezdte untatni az embereket, már-már a borbély is kevesellte, a mit onnan kapott. A tintás intelligencia társadalmi problémákon törte a fejét, a született okos emberek világreformokat sürgettek s egy új, a réginel sokkal földrengőbb népvándorlás megindulásának szükségességét hirdették. Eszmerakéták pattogtak mindenfelől: az újságok hasábjából az egyetemi tanszékeken, a szertelenül elszaporodott népgyűléseken s közművelődési és gazdasági egyesületek ülésein.

A lever du peuple jeleneténél, némán, csudálkozva, tanácstalanul állott a hivatalos világ: nem tudta mi szerepe van a szertartásban, csak azt érezte, hogy nem maradhat tétlenül, a felséges népet ki kell szolgálnia. A kormány kerékádján állók szorgosan kutatták a váratlanul jött meglepő tünemény természetrajzi eredőjét. Némelyek a túltengő demokrácia elfajulásában, mások a ciznikus anyagiaság posványaiában, ismét mások művelődéstörténeti s fejlődéstani elméleti törvényekben keresték és találták meg a nekik nem épen kedvező jelenség okait, illetve magyarázatát. Glensburg gróf a kultuszminiszter egy interviuer előtt így nyilatkozott:

— A Nippon földjén megindult néprengés végig szaladt a Föld turánlakta egész területén s most jutott el hazánkba: a mi hivatalunk, hogy a fékevesztett elemek romboló energiáját fel fogjuk hasznos erővé gyűjtjük.

Legjobban jellemzi a közszellem felrissülését az a meglepetés, a mi egy napon Edust érte. A fiatal nagybirtokos épen Budapestre érkezett volt a reggeli gyorsvonattal. Juana, a ki vele volt, figyelmeztette, hogy már harmadszor köszönti egy közcsős úr. Edus körülnézett és fölfelezte a perronon tolongó tömegben az ő kávéházi ezimborját Brügöt.

Brügöt tíz esztendő óta nem látta ember reggel nyolcz órakor, ha csak egy szobában nem hált vele, mert igen szabályszerű életet élt ő kigyelme: reggeli hat órákor feküdt le s délután pont négy órákor kelt fel nap nap után. Természetes, hogy meglátván őt, nagyot nevetett Edus. Megszólította.

— Hát hüften letél szigorú elveidhez, oh Brügö? Kitalold a lefekvés idejét?

Brügö kezét csókolt Juanitának, a ki alig emlékezett rá s szokatlanul komoly feleleteket adott.

— Nem lefekvés előtt vagyok, hanem fölkelés után.

— Hohó?

— Most másképen élünk, — magyarázta a vasgyűró, — Nem tudod?

— Honnan és mit tudjak? — csudálkozott Morvay. — Egy hónappal ezelőtt még nem él-tetek másképen.

+ Azóta sok minden megváltozott, most dolgozunk.

— Dolgoztok? Kik?

— Az elesett gigások, mind a hányan vagyunk.

— Dejszen, — álmélkodott Edus, — ezek után bővebb magyarázattal tartozol nekem, kísérj el a Bristolhoz.

— Nem lehet, a következő vonattal várok valakit.

+ Kit?

— Nuri Resad beyt. Eleibe küldtek.

— Ki az?

— Azt sem tudod?

— Honnan a manóból tudjam?

— A turáni világszövetségről sem hallottál semmit?

— Nem, mi az?

— Az hosszú sor — vélte Brügö. — De ha érdekel, beiratlak tagnak, akkor megkapod az alapszabályokat, működési tervezetet s holnap eljöhetsz a közgyűlésünkre is.

PFLANZER-BALTIN TÁBORNOK, HADSEREGPARANCSONK.

Jelky Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk főrelőle.

— Irass be — kérte Edus, — s gyere el fekete-kávéra.

— Köszönöm, ott leszek.

— Van-e pénz?

— Ismét köszönöm, de ezentúl nem ingyen-élősködöm, mint mondtam, hivatalt vállaltam.

— Il est fou ce gaillard, (bolond ez a fickó) — magyarázta Edus Juanitának, aztán kezét fogván Brügöval kocsiába szállott a leány-nyal; ott is csak rázta a fejét. — Kár volna, ha ez a típus kivesszen, — sajnálkozott magában, — ezek nélkül bábszínház lesz a föld s fapogácsák lesznek az emberek.

Fekete kávéra, a mit Edus szobájában szerviztatott, pontosan megjelent Brügö a Bristolban, átadta az új tagnak főlvételi jegyét, midán az az eleje tett belépési nyilatkozatot aláírta volt. Elhozta magával a Turáni-Szövetség alapszabályait s működési terveit is.

Edus beléjük kukkantott.

— Hát ettől nemesedtetek meg, gyerekek? Brügö kipirult.

— Olvasd el s mindent meg fogsz érteni. Csuda dolgok ezek. Erdemes értük élni, ha kell meghalni is.

— Farkas bácsi is veletek tart, Pofi is, Monostory is?

— Mindenki, a kapitány lemondott a rangjáról, mert a katonák nem engedték meg neki, hogy belépjen a szövetségbe.

— A kapitány! — hajtogatta magában Edus, majd elmondta az esetet Juanitának.

Az elpirult kissé s megvonogatta a vállát. Brügö csak tíz percig maradt a Bristolban. Hogy hivatalba kell mennie, a bankjában egy percnyi késést sem tűrnek el a följobbalól.

Morvay barátja távozása után sokáig járkált le s föl a szobájában. Minduntalan csóváltgatta

fejét. Régóta nem volt ilyen saját-ságos érzése. Talán gimnazista korában, midőn a történelem tanára nagy nemzetről s hőseikről beszélt neki... Micsoda tűz lehet abban a turáni eszmében, hogy még az olyan kiégett ciznikusokat is lángra képes lobbantani, mint Brügö és társai? No majd megtapasztalja másnap. Okvetlenül elmegy a nagygyűlésre.

Elment. A gyűlést (az elsőt) egy politikai pártkör kölesonadott helyiségeiben tartotta meg a szövetség, a mely a kezdetek legkezdeten még nem izmosodhatott meg annyira, hogy a maga otthonában gyűlésez-hessék. De a tagok által képviselve volt ott mindenféle politikai párt-árvnyalat s a tanácskozás, rendjébe-különösen, hogy az országos politikát itt mindenki másodrendű kérdésnek tekintti. Az emberek egygyé-forrottak a magasabbrendű eszme kohójában s egy szemmel néztek fel a szédítő csúcsra, a melyet a hivatalos szónokok képzeletük elé varázsoltak.

Edus Brügövel jött s a terem balsarkában barátjai között foglalt helyet, szemben az elnökkel. Az arczokon ünneplő Komolyság ült. Nem az a rideg kötelességből táplálkozó nyugalom, a mely egy már megállapodott szervezet tagjait jellemzi, hanem az a lelkes áhítat, a mely egy híres messze földről jött templomszónok hallgatóságának a szemében szokott csilogni.

Egy nagytékintélyű nyugalmazott államtitkár elnökölt. Jobbra tőle Nuri Resad bey ült, a török nemzet képviselőjében, balra Petrow ezredes, a bolgár követ. (Más nemzetek az első gyűlésen még nem voltak képviselve.)

Az ősz elnök egy fohással nyitotta meg a gyűlést.

Aztán az idegen urak tolmácsolták nemzetük üdvözlését. Mindketten ékes francia nyelven.

Következett az alapszabályok nagyjában ismertetése, majd a szövetség világhálózatainak a tervezete került sorra.

Ezek voltak az adminisztratív pontok, a melyeknek tárgyalását előre kellett bocsátani, mert úgy követelte az ügyrend.

A tisztviselők jelentései és előterjesztései után következtek a hivatalos szónokok, a kik a turáni eszme szükségességét, várható hatásait, általános emberiségi s speciális nemzeti vonatkozásait voltak hivatva fejtegetni s népszerűen megvilágítani.

A turáni mozgalom céljainak magyar szempontból való ismertetését Marjay Sándor, az író vállalta magára. Hallgatósága oly figyelemmel kísérte előadását, hogy egy köhintés sem volt hallható míg le nem ült. Ime a beszéde: Magyar jövője: Kelet.

Az odavezető utat ki kell építeni, mielőtt előbbrelátó, ezéltudatosabb, hatalmasabb nemzetek térfoglalása ezt lehetetlenné tenné.

Gyöngék vagyunk, politikailag angazsirozott, lekötött nemzet, egyedül állunk az ária népek rengetegében, az erővesztő szerepét játszunk s fogjuk játszani mindaddig, a míg az európai egyensúly szempontjából szükség van reánk, aztán egyszerűen halálra ítélnünk az ária-koalíció vértörvényeséke.

Tehát védekezünk kell megsemmisítésünk lehetősége ellen minden rendelkezésünkre álló eszközzel, egész életosztónkkal. Fajok, nemzetek mozogódnak, társadalmak szervezkednek, nekünk áldatlan belvillongásokra, erő-emésztő közjogi bareczokra kallódik el minden erőnk s jövőnkre kiható energia s erkölcsi tökének gyarapítására nem gondolunk. Rövidlátásunk, bűnös önzésünk, turáni nemtörődöm-ségünk lesz a temetők, ha összetett kézzel állunk meg a forrongásban lévő, szinte érzékelhető, világevoluceziók nyitott ajtajának küszöbén.

(Folytatása következik.)

ŐRSÉG A RAJVONAL ELŐTT.

TÜZÉRÜTEG LOVAI EGY ERDŐBEN.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk fölvétele.

VÁGÓÁLLATOK A HADSEREG SZÁMÁRA.

EGY FÖLDALATTI LAKÁSOKBAN ELHELYEZETT CSAPAT KONYHÁJA.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐL. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk fölvétele.

AZ ANGOLOK KEGYETLENSÉGE.

Közismert dolog, hogy a világ összes civilizált nemzetei között az angolok a legkegyetlenebbek, sőt felülmulnak e tekintetben legtöbb vad népet is. Ha érdekük, vagy néha csak sportjuk is úgy kívánja: a leghajmeresztőbb kiméletlenséggel tapodják el idegen embertársait, mialatt a morálról, az istenfélelemtől és az emberszeretetről sehol sem predikálnak annyit, mint náluk. Ausztrália őslakóinak közé elvitték a londoni kórházak tüdővész halottainak a ruháit, ott eladták azokat s annyira elterjesztették a tüdővést, hogy ma már kivészen van az egész világrész ősi népe. Chinát háborúval támadták meg, mert el akarta tiltani az ópium élvezetét, s az azzal való kereskedést. Indiánok az ágyúk esőve elé kötötték, s úgy végezték ki a katonai lázadás részeseit s eléggé ismeretesek azok a borzalmasságok — és gaszágok is — melyekkel megszerették India birtokát. Afrikában a felső Niluson néger gyerekeket kötötték ki a folyó parton, hogy azok sirása odacsalogassa a krokodilusokat, a melyekre vadászatot akartak tartani. A délafrikai aranybányákban vásárolt rabszolgákkal dolgoztatták ezeltűt húsz esztendővel is, a hogy nekünk egy angol férfi beszélt, ki évekig lakott azon a vidéken. A rabszolgákat három évi jótállással kellett adnia a szállítónak s ha valamelyik előbb halt el, azt pótolni volt a kötelessége. Az elhaltaknak levágták a fejét, elküldték a négerrek lakta vidéken tartózkodó szállítónak, hogy ez legyen bizonyossága a halálnak, mely őt a pótlásra kötelezi.

Ilyen részonyatosságok emlékei a világ minden részein találhatók, a hol az angol az úr. De még rettenetesebb az, hogy az angol ily kegyetlenségekre néha a saját hazájában, a honfiaival szemben is vetemedik, a mint azt Anglia története még az újabb korból is tanúsítja.

Elmondunk egy-két jellemző esetet.

Mikor II. Jakabot elfűték s Orániai Vilmos és neje Mária foglalták el a trónt, a lakosság egy része tovább is kitartott a törvényes király igaza mellett, magában Angliában is számosan, a skótoknak nagyobbik fele, az írek pedig csaknem valamennyien. Ez utóbbiak fegyvert is fogtak a jogos fejedelem érdekében, a ki francia segítséggel támogatta vállalkozásukat. 1691-ben a legyőzött ír sereg kénytelen volt letenni a fegyvert, de a feltételek mellett azt is megállapították, hogy a katonák kénytelenek kivándorolni, s a francia király seregében vállalnak szolgálatot. Hajókat az angoloknak kellett az átköltözéshez szolgáltatniuk s megígérték, hogy a katonákkal hozzátartozóik, nejeik és gyermekeik is elmehetnek. Corkból voltak indulandók a hajók. Összejöttek az asszonyok és a gyermekek s akkor kint, hogy a hajókon nincs elegendő hely a befogadásukra. Elhatározták, hogy ott hagyják őket. Az asszonyok, kik férjeiket, oltalmazóikat, kenyérgazdáikat, gyermekeik atyjait látták távozni a viszontlátás reménye nélkül mindörökké: szívfacsaró sírásban törtek ki. Belekapaszkodtak a hajók köteleibe, hogy őket is magokkal vigyék. A hajók elindultak. Addig vonszolták a szerencsétleneket a tengerben befelé, míg lábuk nem érte többé a feneket. Akkor elvették újjajukat. A tengerbe fulladtak valamennyien.

Ugyanezen év végén, illetőleg a következőnek első heteiben, irtózatossá kegyetlenség történt Nagy-Britannia tulsó végén az északi skót hegyek között. Itt a Glencoe-völgyben a Macdonaldok híres nemzetségének egy önálló ága — clanja — élt, melynek mindenkorai főnöke évszázados hagyomány folytán a Mac-Jan nevet viselte. Kemény, harcziás nép volt a völgy lakossága, félelmetes ellenség a clanok egymásközi harczaiban. Gyűlöltek a szomszédjait s várták az alkalmat, hogy kitölthessék bosszújukat. Ez az alkalom megjött, mikor a londoni parlament törvényt hozott, hogy az összes clanok főnökei hűségüket tartoznak tenni 1691 év december 31-ig Károlynak, különben pártütőknek fogják őket tekinteni. Mac-Jan az akkori főnök nyakas, gögös ember volt, s büszkeségét találta abban, hogy utolsónak tegye le a hűségkút. Mikor a többi híres és nagy számú népet számláló törzsek már

ZUBOVICS FEDOR HUSZÁRKAPITÁNY, A CS. K. TORPEDÓ-OSZTÁLY PARANCSNOKA. — Kőszeghy Elemér rajza.

rég eleget tettek kötelességüknek, ő csak a legutolsó napon, december 31-ikén jelent meg a kerület székhelyén, hogy az esküt letegye. Szerencsétlenségére a seriffet nem találta ott; elutazott volt egy távoli faluban fekvő birtokára. Mac-Jan bizonyosság-levelet adatott magának a város előjáróitól, hogy ő a törvényes idő letelte előtt megjelent, azután elindult a seriff után. Téli időben, járatlan utakon, hófúvások által akadályozva csak a hatodik napon jutott el oda, hogy az esküt letegye.

Mig ő odajárt, azalatt megérkezett Londonba a híre, hogy december 31-ig a törvénynek nem tett eleget. Lesben álló ellenségei elhatározták a vesztét. Elűkőn Argylle, a híres hercegi háznak akkori feje és Dalrymple egy szintén előkelő skót férfi, Károlynak bizalmas emberei. Előterjesztést tettek a királynak, nyilatkozatná ki Mac-Jan pártütőnek. Közben megkapták ugyan az eskütelétől szóló hivatalos tudósítást, de azt elhallgatták a király előtt s az aláírta az eléje terjesztett okiratot. Aztán hozzáfogtak a végrehajtáshoz. Elhatározták, hogy a Glencoe clant kiirtják az utolsó gyermekig s úgy tették meg az intézkedéseket, hogy lehetőleg egyetlen ember se menekedhessen. A királyi hadakat Hamilton vezérlete alatt a közeli vidéken szállásolták el, meghagyván nekik, hogy semmi ellenséges érzelmel el ne áruljanak, mig csak a cselekvés órája el nem érkezik. Magába a Glencoe-völgybe Campbell kapitányt küldték az ő csapatával, a kinek különösen lelkére kötötték, hogy barátságot szinleljen a lakosok iránt, nehogy gyanut fogjanak. A dolog annál könnyebben ment, mert Campbell unokahuga Mac-Jan kisebbik fiának, Sándornak volt a neje. A katonák barátságot igyekeztek kötni szállásadóikkal s vidám poharzás közben töltötték velük estéiket.

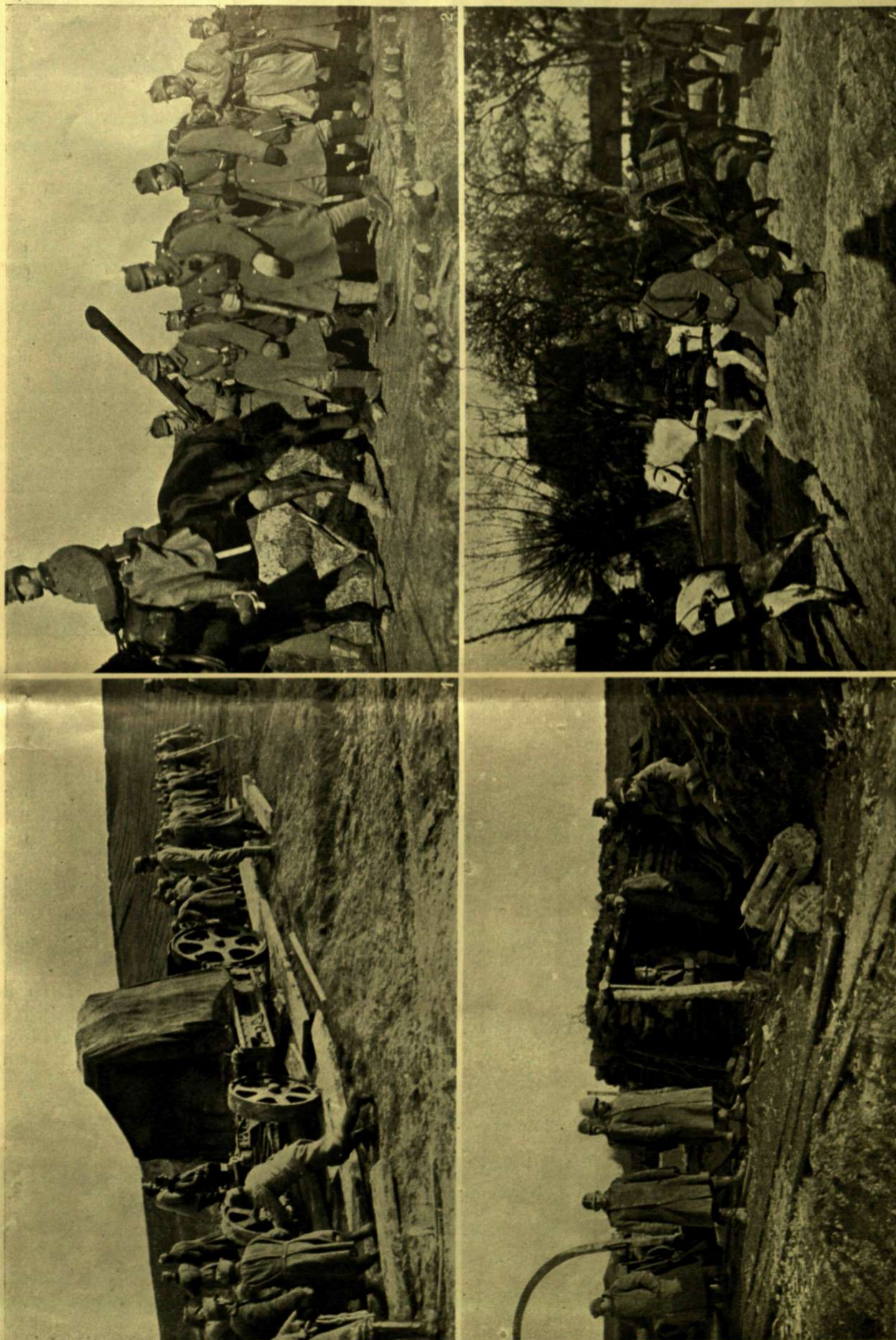
Campbell és Hamilton között abban történt a megállapodás, hogy a február 12-ikére követő éjjel Campbell megszállat katonáival minden a völgyből kivezető utat, hogy egy ember se menekülhessen, Hamilton csapatai pedig másnap hajnali 5 órakor fognak megjelenni s ágyaikkban fogják meglepni a lakosokat. Meg volt azonban parancsolva Campbellnek az is, hogy a mondott órában emunkához lásson akkor is, ha Hamilton nem érkezik meg idejében. Úgy szólt az utasítás, hogy hideg vassal dolgozzanak a katonák, lárna ne legyen, puskát, pisztolyt ne használjanak, nehogy felriasszák a szomszédokat s azok szerze hadhassanak. A megjelölt éjjel estéjén Campbell kártyázással töltötte szállásadóival az időt, aztán csendesen aludni tértek. Hajnali 5 órakor még nem érkezett meg a Hamilton katonasága, mert a nagy hó akadályozta útjukat.

Campbell az általa lakott házban megkezdte az öldöklést. Leszúratta a házigazdát és a házban lakó tizenegy férfit, aztán az asszonyokra és gyermekekre került a sor. Az egyik gyermek átkarolta a kapitány eszmáját, úgy könyörgött kegyelemért. Leszúrták azt is. Házi- és katonai mentek s leöltek minden emberi lényt. Mac-Jan ablakán bezörgettek, hogy vendég érkezett s mikor kinyitotta az ajtót: feje ütötték. Ujjairól nem jöttek le könnyen a gyűrűk, az egyik katona levágta kezefejét s magával vitte. Reggelre megjöttek Hamilton emberei s kiirtották néhány ember kivételével az egész törzset. A lakók némelyike védekezett, néhányan puskát sütöttek el, ezek hangja felriasztotta a távoli tanyák lakóit s ezek közül menekülhetett el néhány. Csak annyian, hogy mikor nyolcz nap mulva visszatértek, el tudták hantolni az addig temetetlenül hagyott halottakat.

Ez az eset magában is hangosan beszél s nem fogunk csodálkozni rajta, ha arról olvassunk, micsoda kegyetlenséggel bántak és bánanak Angliában az igazi bűnösökkel. És valóban nincs egész Európában ország, a hol a humanitást annyira semmibe vennék s a hol az eliteltekkel oly barbár módon bánának, mint ebben a vallásosságával büszkélkedő országban. Hiszen még a világhírű Bacórol is fel van jegyezve, hogy mint koronaügysz kint padra feszítették egy Peacham nevű öreg lelkész, kiakarván belőle csikarni a vallomást, hogy egy el nem mondott, csak tervezett prédikációjában tiszteletlenül akart nyilatkozni a királyról. És tudvalevő, hogy Angliában a botbüntetés máig sincs eltörölve s a rabok fegyelmezésére mellékbüntetés gyanánt is alkalmazzzák. Ismeretes az is, hogy minő kicsiny vétségekért ítéltek az angol bírák deportációra még művelt embereket is a közelmúltban, sőt ítélnek ma is. Macaulay maga beszéli, hogy a nagy francia háborúk idején, Pitt liberális kormánya alatt is megtörtént, hogy művelt előkelő embereket közönséges betörőkkel együttesen a deportáló helyre vittek, csak azért, mert a St-James utcában fekvő elegáns klubjukban ebéd közben — mert talán kemény volt a beefsteak — egy epés megjegyzést tettek a kormány politikájáról. És az újabb időben is, egy szerelmi kalandot, vagy a vallási intézkedéseket érintő ócsárló szót, könnyen deportációval büntetett a bíró.

A múlt század negyedik tizedétől kezdve Dél-Ausztráliába vitték a deportáltakat. Ott úgy készítették elő a talajt, hogy egész Tasmaniát erőszakosan megtisztították a bennszülöttektől. Arthur angol kormányzó 1830-ban összeesdítette valamennyiüket egy napra, azzal az ígérettel, hogy ünnepélyt rendez a részükre, aztán összefogdosztatta, egy lakatlan szigetre vitte őket, a hol a legnagyobb részük éhen halt. Utódaik közül 1911-ben már csak 3 volt életben. Az így előkészített Tasmania egy felszigetén rendezték be a deportáltak befogadására szolgáló helyet, melyet a kormányzó tiszteletére Port-Arthurnak neveztek el. A deportálásra ítélt bűnös több mint félszázadeig volt úton, mig Angliából ide ért; a fedélközön sokadmagával összepréselve, kellő táplálék és levegő nélkül az egyenlítőn keresztül menve, pokoli szenvedések között tette meg a hajóutat. Itt kitétték a felszigetre, magának kellett gondoskodnia táplálékáról, az őrzését pedig, — hogy lehetőleg olcsó legyen — ebekre és czápákra bízta. A felszigetre ugyanis hosszú földnyelv vezet, mely legszűkebb helyén csak negyven lépésnyi szélességű; itt véreket tartottak lánczon, a melyek szétépték azt, a ki gyalogosan akart szökni. A parton pedig eleséget dobáltak naponta a czápáknak, hogy ezeket a falánk szörnyeket odaszoktassák s felfalják azt, a ki úszással próbál e helyről menekülni.

Ilyen erkölcsök és gondolkodás mellett, csodálkozhatunk e rajta, hogy az angolok fejében megszülethetett Európa kiéhezethetésének rémséges gondolata? Biztosra vehetjük, hogy végrehajtanák azt, ha rajtuk állana. Az éhhalálnak dobnának oda könyörtelenül több mint száz millió embert — nemcsak harezosokat, de asszonyokat és gyermekeket is — csakhogy konkurrens nélkül folytathassanak kereskedést a világ többi népeivel. És azt hirdetik magukról, hogy ők a földkerekség legvallásosabb s legerkölcösebb nemzete!

1. A 305-es mozdár-egység beszállítása az állásába. — 2. Monelló tiroli oszárarvad tiszok. — 3. Nebéz tüzérség fedezék. — 4. Tiroli vadászok gépfegyverekkel. — AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a katonák által készített munkatársak felvétel.

UTCAI ÉLET CSERNOVITZ FŐTERÉN, A FELSZABADÍTÁS UTÁN.

EGY KUKORICZASZÁRAKKAL LEPLEZETT ÁGYÜTEG.

HELYREÁLLÍTÁS ALATT LEVŐ FELROBBANTOTT KÖZÜTI HÍD A PRUTHON (mellelte egy pontonokra épített szükség-híd).

A BUKOVINAI HARCZOK SZINHELYÉRŐL. — Jely Gyula, a harostérre kiküldött munkatársunk felvételei.

EGY ÁGYÜTEG TELEFONFÜLKÉJE.

A BUKOVINAI HARCZOK SZINHELYÉRŐL. — Jely Gyula, a harostérre kiküldött munkatársunk felvételei.

PARANCSNOKI LAKÁS A FÖLD ALATT. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Irta STRUG ANDRÁS.

Jó volt, hogy a kormány elvesztette hatalmát, de rossz is volt, — mert a csöcselék kerekedett felül. Jó volt, mert a változásra szükség volt és rossz volt, mert a változás túlságos messzire mehetett. Jók voltak a munkás-tüntetések, a kormány elleni felhívások, a merényletek, — rosszak voltak a sztrájkok, a drágaság, a kereskedelem és ipar izesítő hanyatlása.

Jó volt, hogy a szociálisták a karjába kapaszkodtak a kormánynak, — rossz volt, hogy a kormány nem hívta meg az irányadó tényezőket, hogy az országot megnyugtassa. Jók voltak a zavarok, — rossz volt, hogy nem volt semmi kilátás a nyugalomra.

A szív és az érzés minden jót várt, a szem azonban csak rosszat látott. Akkor történt, hogy a legjobb erők elhagyták az országot, hogy odakünn várják be mindennek az eredményét. A lelkek vezetői, a mult ápolói, a jövő kormányzó emigráltak, hosszú, kényelmes hálókocsokban a határon túlra.

Az országban megmaradt az anarchia, a mely életre-halálra küzdött a kormány represzáliái ellen. És a külföld különböző pontjairól figyelmes tekintetek irányultak a haza felé,

mintha azt kérdezték volna, fog-e majd hamarosan segítségért kiáltani Szent-Pétervár? S szép csöndben már osztozkodtak a jövőendő méltóságokon, a munkán, az újra feltámadt hazában.

Ezalatt Lodz városában legyőzték a Scheiblereket — és a cárizmust, tönkretették a tőkét és a cárizmust, kitéhették önmagukat és a cárizmust, kirabolták a kincstári csapszékeket és a cárizmust. Mind újra kirohantak a munkások tömegei, mint a csínytevő fiúk az utcára, kihíva a kormányt és a katonák lövései után az utcákon maradtak a holttestek, holttestek, holttestek... De senki sem félt a haláltól. A proletár megvadult és vaktában rohant a harcra. Valamennyien elmentek, Szaniszló is elment. És az anyja nem tartotta vissza. Ő is elmerült a fölzaklatott tengerbe, a hullámok elragadták magukkal, mint egy vízesepet és odavitték, a hová a többi is vitték. Nem félt többé semmitől, nem gondolkodott, — csak az a forgószél gondolkodott helyette is, a mely magával ragadta a hirtelen fölébredt nép éber álmait.

Szaniszló eljárt a tüntetésekre és sértetlenül került haza. Résztvevő a sztrájkokban, taligán vitte ki a mestereket a gyárból, de azért nem dobták ki a gyárból. Kapott a párttól egy revolvert, a melyet az öreg asszony rejtett el. Egy vasárnap, a mint az öreg látta, hogy em-

berek gyülekeznek az udvaron, kiment meg nézni, mi történik. Valamennyien egy szónokra hallgattak, a ki egy magasabb helyről kiabált le nekik. Mikor megismerte benne a fiát, először életében ragadta meg igazi anyai büszkeség. Szaniszló volt, az ő fia, a ki olyan tudósan és meghatóan beszélt és ekkora tömeg ember hallgatta figyelmesen. Az ő tulajdon fia! A kit ő csodamódra, egy egész élet keserves kínlódásával táplált és nevelt! Ebben a perczen az öreg asszony sokat megértett, ha nem is mindent. És ezóta Szaniszlónak nem volt jobb segítő-társa ügyes-bajos dolgaiban, mint az anyja.

Azt tehetett vele, a mit akart. Engedelmeskedett neki, mintha nem is anyja volna, hanem egy pártbeli segítő. És a mikor fellázadt, akkor már késő volt. Egy egészen közönséges hétköznapon történt...

Ezen a napon ebéd után megparancsolta neki Szaniszló, hogy az ismert dolgot hozza haza. Az öreg asszony elment, sietett és hamarosan visszatért.

— Mért vetted fel az új ruhádat, fiam?
— Olyan helyre kell mennem, a hol tisztességesen fel kell öltöznem.

— Hazajössz nemsokára? Add ide inkább nekem! Utánad viszem az utcán végig. És annak a háznak a kapujában visszaadom neked. Engem, öregem nem bántanak.

— Ez nem lehet, anyám. Tilos. Senkinél sem szabad azt a helyet megmutatni.

— Hát akkor vigyázz, fiam, jól nézz körül. Óvjon Isten és a szent anyja... Milyen könnyen bajba kerülhet az ember az utcán, milyen könnyen!... Hamar hazajössz?

Szaniszló azt felelte, hogy igen, nem sokára hazajön. Az öreg asszony azonban észrevett valamit az arcán, a mi megdörmesztette; kővé váltan állott és a könnyek kis patakocskáiban folytak az arcán. Nem szólt egy szót sem, csak váltig nézte a fiát a könnyek árján keresztül.

— Szaniszló! — kiáltotta.
Szaniszló haragra akart gerjedni. Már ránczba is szedte a homlokát és fel akarta emelni a hangját. Szitkozódni akart, hazudni valamit és aztán a milyen gyorsan csak lehet, elszabadulni az öregtől. De nem volt meg hozzá a bátorsága, lecsüggesztette a fejét, megragadta az anyja kezét és megéskolta. És a míg a kezét a kezében tartotta, ezt dadogta:

— Ugyan, hisz ez semmi! Mi jut az eszébe, anyám! Nemsokára hazajövök. Egész bizonyosan. Ki látott már ilyet! Ekkora dolgot csinálni egy ostobaságból! És ha nem jövök is haza, akkor sem fog a világ összedölni. Most van talán először, hogy megfoghatnak? Mi lelte épen ma, anyám?

Igy beszélt össze-vissza. Az öreg asszony minden erejével hozzásimult. És nem eresztette el. Szaniszló próbálta magát kifejteni, de nem sikerült neki.

— Hogyan, hát éjszakáig így fogunk állni? Legyen hát esze, anyám! Mennem kell, várnak rám.

— A halál vár rád! Sohasem látlak többet!
— Mindennap várt rám a halál és mégis élek. Manapság könnyen rászolgál az ember a halálra itt Lodzban. És én élek! És máma is életben fogok maradni. Micsoda komédia ez!

Az öreg asszony letérdelt a fia előtt, átölelte és magánkívül sirt. Úgy reszketett, hogy a fiatal legény alig tudott a lábán megállani.

— Hagyjon most már békében, anyám, — az ördögbe is! Ha én most eszem, mind a ketten a levegőbe repülünk! Hát legalább hadd veszem ki a zsebemből ezt a micsodát. Ide állítom az asztalra, aztán majd beszélhetünk. De csak öt percig. Ha ez az öt perc elmúlt, akkor kiszakítom magam és megyek. És ha magán keresztül kellene is lépnem! Elvégre ez mégsem tréfadolog.

Kiszabadította magát, kivette a dobozt a táskából, a mely a felöltője alatt a szíjjon függött és az asztalra állította.

— Most már beszélhetünk, de hamar! Mit akar tőlem, anyám?

Az öreg asszony olyan tekintettel nézett a fiára, hogy a nyersség mind lefoszlott róla. Hogy uralkodni tudjon magán, még dühösebbnek tetette magát. Elkezdett az öregre kiabálni, a mit eddig még sohasem tett.

— Elviszi az embert az ördög! Hát nem tudja, mi a forradalom? Aztán meg miért is ne mennék? Talán más valaki tegye meg helyettem? Gondolja hát meg, anyám, micsoda ostobaság az! Hát valami különös vagyok én? Végre is, azt meg kellene, hogy értsé!

Az öreg asszony összekuporodva ült a földön és zokogott, arczát a kezével betakarva. Szaniszló szigorúan beszélt a lelkére. Egyszerre az öreg asszony felugrott és sebesen, sértődött gúnynyal jött a szó ajkáról.

— Egész életemben vesződtem, belemerültem a nyomorba, mint a pokol pocolyájába, kicsi koromtól kezdve a piszokban és szegényben. Te gonosz, hálátlan gyermek! A szívem vérrel tápláltalak. Mások okosabbak voltak, eldobták valahova a gyermekeiket és könnyen éltek. Csak én voltam ostoba. Igenis, ostoba voltam. És te így akarsz öreg anyádtól elmenni? Egy szó nélkül? A halálba? Ezt értem meg, hogy egyetlen gyermekem megessal a halál órájában! El tudnál menni, mint az állat, nem is köszönnél öreg anyádnak? Eredj hát, Isten hírével! Nem vagy a fiam. Az én fiam más volt. Te nem kellesz nekem.

— Ugyan anyám, nem érte a dolgot! Bolondságot beszél. Ha mindent előre elbeszélnek, akkor hogy sikerülhetne valami? Nálunk ez nincs megengedve. Mért szid az utolsó pillanatban is? Rossz fia voltam én? Meg fogja még bánni, anyám...

— Igen, meg fogom bánni, fiam. De ki fog engem sajnálni? Oh, Szaniszló! Oh Krisztus sebei! Darabokra fog téged tépni, porrá fog őrölni, még sírod se lesz ezen a földön!

— Messziről kell azt eldobni, lehet, hogy nem is történik semmi bajom. Lehet, hogy csak

EGY MOZSÁRÁGYÚ MUNKÁBAN. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

védelmül fogok ott állani... Egészen messze! Ott, a hova az embereinknek menekülni kell, ha minden elmúlt...

— Oh, ne hazudj, fiam! Ne gúnyold ki öreg anyádat. Látom a szemedet, mit gondolsz. Nem fogsz visszatérni, nem... Mi lesz én belőlem?

— A párt nem fog anyámról megfélekedni. Az fog történni, a minek meg kell történnie. Lehet, hogy visszajövök, lehet, hogy nem. Isten áldja, anyám! Minek itt a sok beszéd? Ugyan, no! Annyian elpusztultak már, mért ne pusztulnék el én is?... És vissza fogok térni... Ugyan...

Átölelte anyját, a ki minden erejével megragadta.

— Jól van, fiam, jól van. Egyet azonban én ostoba, nem mondtam meg neked, pedig mindjárt meg kellett volna mondanom: add nekem és vezess arra a helyre. Mutasd meg az újjaddal és szaladj el. És én el fogom dobni, arra, a kit megmutatsz nekem. Meg tudom tenni! Én rád nem vigyázok a spiczik. Az ilyen munkára az öregeket kell küldeni. Dobjanak az öregek! A fiatalokért mégis csak kár. Kára a pártnak. Nem jól beszélnek? Mindenki helyeselni fogja! Mit, Szaniszló?

Az öreg elyengült. A füle zúgott és elaléltan maradt a fia karjában. Szaniszló lefektette az ágyra, megéskolta a kezét, még egy pillantást vetett rá és levette a dobozt az asztalról. A küszöbön még egyszer megállott, megfordult és kiment.

A földszinten bekopogott egy ismerős asszonyhoz.

— Ugyan, legyen oly jó, nézz fel egy pillanatra az anyámhoz. Rosszul lett. Nekem valami nagyon fontos párt-ügyem van és nem maradhatok már egy pillanatra sem. Legyen olyan jó, kedves Krausené. Maradjon nála egy darabig, a mig elmúlik a rosszüléte.

A mint látta, hogy az asszony meg fel a lépcsőn, megfordult és elment a város felé.

Három órával később jött a hír, hogy Szaniszlót elfogták a Piotrkovszka egy házában, a hol házkutatást tartottak, bombákat kerestek. Hogy találtak-e valamit, azt nem tudta senki. Az egyik azt mondta, merényletet terveztek a katonai kormányzó ellen, mások abban a véleményben voltak, maga Poznanszki ellen és hogy Szaniszló a hadbírószág elé kerül. És még mindenféle más híresztelések.

Az egész házban sajnálták az anyját. De még a legközelebbi ismerősük, Krausené sem vette lelkére, hogy ezt az újságot megmondja neki.

— Hadd aludjon nyugodtan, legalább ez éjjel — mondotta. — Úgy is beteg. Lefektettem az ágyba. Jőkor megtudja holnap is. Mért süssünk? Irgalmas Isten, mi minden történik ebben a Lodzban!

Sokáig várt az öreg asszony a fiára. Mig a lelke elbágyadt és ő mély álomba merült. Sem a borzasztó hír nem fogja ezt a rombadöntött, eltévedt lelket ebből az álomból fölébreszteni, sem az, ha csoda történne és a gonosz fiú hazatérne.

VÁGÓHÍD A HARCSTÉR MÖGÖTT, EGY LENGYEL FALUBAN.

AZ ÖRMESTER IGAZSÁGOSAN OSZTJA EL A HÚST.

A NEHÉZ TARACZK TÖLTÉSE.

EGY VADÁSZ A KERESZTRE VÉSI ELESETT BAJTÁRSAI NEVÉT.

A HAD- ÉS NÉPSEGELYŐZŐ-KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSA A PARLAMENTI PALOTÁBAN. — Áldor fényképe.

VI.

Lassan, erőlködve, pőfogye vonszolta magát a vegyesvonat az éjszakai át. A szó szoros értelmében mászott állomásról állomásra és azt a benyomást tette, mintha nem tudna a helyéről elmozdulni, vagy mintha minden pillanatban meg kellene állnia. El kellett hinni, hogy lokomotív van eléje fogva, de úgy látszott, mintha egy pár ökör vontatná. Végre elért egy kis, a sötétbe merült állomást és kétségbeesett várakozás kezdődött. Tologatták a kocsikat ide-oda, lekaposolták, visszakapcsolták, előre tolták a szerenészetlen utasokat, hátrahúzták őket, taszigáltak, ráztak, csikorogtak, gőzt bocsátottak ki, csöngettek és fityűltek. Végre továbbmozdult a vonat a sötét éjszakában, egész lassan, lépésszerűen, a legközelebbi megállóhelyig.

Marek elvtárs nem tudott aludni, csak forgolódott unalmában. Kínzett az ablakon és olvastatta a csillagokat, elszítt egy cigarettát a másik után, ide-oda hempergett a kemény löcán, beszélgetett két zsidóval, a kik a kupéban ültek, próbált aludni, azt képzelte, alszik, pedig tudta jól, hogy ez lehetetlen. Nem tudta semmivel betölteni ezt a lyukat az időben. Nem tudott semmit, a mire gondoljon. Túl volt fáradva. Nem hosszú idő előtt a szerenese kedveséből sikerült neki megszökni a börtönből vagy jobban mondva valami esoda megszokta a börtönből, a hol hónapok óta nyugodtan várta a halálra. Ez néhány hét előtt történt és ő még most sem tudta a helyét megtalálni új életében.

Hiszzen örülnie kellene, mintha újjászületett volna! Örült is hát, de csak ő tudta, milyen természetű ez az öröm. Hálás volt a barátainak, a kik megmentették. De lényegében ez a hála is átkozottul hasonlított a gyűlölethez. Úgy tetszett neki, mintha keserves igazságtalanság történt volna rajta, mintha egy nagyon derék, nagyon meghitt, pompás ember brutálisan belelegegyedt volna legbensőbb ügyeibe és így jó szándékaival közéje és valami nagyon fontos, kimondhatatlan dolog közé állott volna, a mi egy borzalmas arcz egy részét már leplezte előtte. Elrontották számára mindent, és pedig örökre. Rosszúl érezte magát.

Ha most a czellája ajtaját megint megnyitották volna és ezt mondták volna neki: Térj vissza, — maradjon, a hogy volt, történjék, a minek történnie kell és akkor ő kellenlennél fordult volna vissza. De hogy visszatért az életbe, a csodaországba, nem tudott vele mit kezdeni. Nem tartozott sem ide, sem oda. Mintegy a küszöbön állt.

Már kevés nappal kiszabadulása után eltűnt első képzelte öröme és olyan gondolatok rohanták meg, melyek merőben megfoghatatlanok voltak. Ezt azonban még mindig lehetett idegessegre magyarázni. Azt ajánlották neki, hogy menjen külföldre a veszély elől és pihenje ki magát. Az utazás ellen azonban minden erejé-

ből tiltakozott. Lassankint észrevette, hogy a fogságból bizonyos erőstett gondolkodást hozott magával, olyan lelki alkotót, a mely mindent megmérgezett számára az életben, holott ott elzárva és az ismert megoldásra való várakozásban teljesen a maga helyén érezte magát.

Szégelyte ezt a kínját és elrejtette. Maga magát sem értette. Nem tudta felfogni, miről van itt tulajdonképpen szó. Elni akart és nem tudott. Vágyódott valamire. Várt valamire és nem tudta megtalálni sehol az életben. Az egész valóság meg volt változva. Csodálkozott a legegyszerűbb dolgokon. Mindenből unalom ásitott feléje. Minden kicsinyt vált, érték-telenné. És ő semmit sem tudott igazán akarni, sem személyes, sem általános dolgokban. Volt egy asszony, a kit nagyon szeretett és az iránta való szerelem még a börtönben is betöltötte és megrésztette. Ez az asszony ez idő szerint messze távol volt, de ő tudta, hogy minden pillanatban betoppanhat hozzá. Úgy várt erre, mint egy elitált. Szerelmese, mint mindig, bájos és szép és iránta teljesen odaadó volt, de ő benne minden fenekesül fel volt forgatva. Hogy éljen hát? Idő kell hozzá, majd az idő meg fogja hozni — ismételte folyton magában és hinni akart benne.

Mikor már nem tudta, mit csináljon, felhagyott télenkedésével és megint hozzáfogott a régi munkájához. De milyen különös módon megváltozott tudatában ez az ismert, szeretett tevékenység is! Ez is, mint minden más. Mégis azt gondolta: majd belemegszem. És félig öntudatlanul mondta valami benne, hogy épen a

ORSZÁG FOGLYOK BUDAPESTEN, A RUDAS-FÜRDŐBŐL KIJÖVÉ.

munkánál bizonyos körülmények visszatérnek és ezáltal talán gyorsabban megoldódnak ennek az új, csodálatos életnek a félreértései. Csinálta ezt, csinálta azt, most elutazott oda, a hova utaznia kellett. A csomagoknak való deszkán feküdt két nehéz bőröndje.

A kupében nyomasztó meleg volt. A lámpa sárga, homályos fénye és az utitársak szakadatlan fecsegése idegessé tette. A feje roppantúl ki volt merülve. Most már nem akart egyáltalán semmit. Minden közömbös volt neki, mégse tudott elszakadni az automatikusan dolgozó gondolatoktól: mint valami eleresztett gép a saját tempójukban szaladtak és nem engedték magukat megfékezni, — mintha elvesztett volna felettük minden uralmat. Mintha egy idegen ember terpeszkedett volna el felette, felkotorná a multját; kikérdézné jelenét, csodálkozna, gúnyolódva és bizonyos jelenségeken sokat mondóan rázná a fejét. Olyan volt, mint az orvos, a ki elégedetlen a pácienseivel. Az orvos elkomorodik, vizsgál, hallgatózik, tapogat, mindenféle jelentéktelen kicsiségeket mérleget, klasszifikálja őket és nincs meglepedve. A beteg közömbösen vár. Tud valamit, a miről az orvosnak sejtene sincs. Belsőleg mulat az orvoson. Nem vár tőle semmit. A beteg mindent tud, de szenved.

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Április 8. A keleti Beszkidék szakaszában hetek óta tartó szivós harcok a husvéti ünnepek alatt folyt csatában érték el tetőpontjukat. Az oroszok szüntelen támadásait főként a Laborcvölgy mindkét oldalán, a hol a Przemysl előtt felszabadult haderőnek legnagyobb részét harcba vetette, felette jelentékeny veszteségek mellett visszaverték. Német csapatoknak és a mieinknek ellentámadásai a völgytől nyugatra és keletre elterülő magaslatokon több erős orosz állás elfoglalására vezettek. A husvéti csata sikere, melyben mintegy 10,000 sebesületlen fogoly és nagymennyiségű hadianyag jutott birtokunkba — kétségtelen. A Laborcvölgytől keletre heves harcok folynak. Harczterünk többi részén aránylag nyugalom van. A németek harczterén semmi nevezetes nem történt, a rossz időjárás s a feneketlenül vált utak lehetetlenné tesznek minden nagyobb hadműveletet. A nyugati harczterén a Maas és a Mosel között a harcok tovább folynak. A francziák sok helyen támadtak: a Woevre-síkon, Verduntól keletre és délkeletre, a Combrés-magaslaton, a Selouse-erdőben, St.-Michieltől északra, az Ailly-erdőben, Apremonttól nyugatra, Flirey-től északra, a Bois de Prétretől nyugatra — de sikert sehol sem arattak, veszteségeik pedig igen jelentékenyek.

Április 9. A keleti Beszkidékben nyugalom van, az erdős Kárpátokban az ellenség arcvonalátámadásait emberanyagának legkíméletlenebb kihasználása mellett, állandó rohamokkal folytatja. Holttestek és sebesültek valóságos dombjai jelzik az orosz támadásoknak ágyúink és géppuskáink leg-hatásosabb tüze alatt álló területét. Az április 8-iki harcokban 1600 sebesületlen oroszot fogtunk

el. A németek harczterén Kalvarjától keletre harcok fejlődtek, melyek még nincsenek befejezve. A nyugati harczterén a németek a teljesen rommá lőtt Drie Grachtenből ismét elűzték a belgákat. Reims városát együtt gránátokkal bombázták, válaszul arra, hogy az ellenség a német állások mögött levő helységeket bombázták. Le Mesniltől északra több lövészárkot elfoglaltak a francziáktól, az argonnei erdőben meghúzódtak a francziák egy támadását. A Maas és Mosel közt a harcok fokozott hevességgel folynak, a francziák teljesen sikertelen támadásai folyamán a legsúlyosabb veszteségeket szenvedik. A harcok javarészt ugyanazonok a pontokon folynak, a melyek az április 9-iki jelentésben vannak felsorolva.

Április 10. Az erdős Kárpátokban az uszoki szorosról keletre fekvő tereszakaszokban is heves harcok támadtak. Német csapatok Tucholkától északra elfoglalták egy magaslati állást, melyért február 5-ike óta sok harc folyt; és ezredet és több mint 1000 főnyi legénységet elfogtak és 15 gépfegyvert zsákmányoltak. Az Opor-völgyében és a Stryj forrásvidékén az ellenség heves támadásai megtörték a mi állásaink és a németekéin. Az április 9-iki nap összesen 2150 orosz foglyot eredményezett. A németek harczterén Kalvarjától keletre és délre az oroszoknak támadási kísérleteikkel nem volt szerencsésük, mindenütt súlyos veszteségekkel visszaverték őket. A nyugati harczterén a Champagneban Beau-Séjourtól északra a németek kiűrtették az április 8-án elfoglalt, de a francziák nehéz tüzérsége által szétrombolt árkokat s a francziák a vidéken intézett támadásait visszaverték. A Maas és Mosel közt a harcok meg nem szűnő hevességgel folynak, a francziák sehol sem érnek el nagyobb eredményt.

Április 11. Az erdős Kárpátokban a harcok egyes tereszakaszokon még tartanak. Az uszoki szorosról keletre, az április 9-én kivívott sikereik kihasználásával további 9 tisztet és 713 főnyi legénységet fogtunk el és 2 gépfegyvert zsákmányoltunk. Többi arcvonalaink aránylag nyugalom volt. A németek Mariampolnál és Kalvarjánál, valamint Klimkinél, a Skva mentén visszaverték az oroszok támadásait. Bromierznél, Plonskól nyugatra egy helyesülből kivetették az oroszokat. A nyugati harczterén Drie Grachten-től délre, az Yser-csatorna mentén Poesele mellett a belgák által megszállott három majorba a németek behatoltak. A Maas és Mosel közötti harcok csak estefelé váltak hevesebbé, a francziák veszteséget eredménytelen támadásaikban megközelítőleg sem lehet megbecsülni.

Április 12. A kárpáti arcvonalon az erdős Kárpátokban, különösen az uszoki szorosról keletre eső tereszakaszokon az oroszok több támadását az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük s 830 oroszot elfogtunk. A harczterünk többi részén csak ágyúharcok folytak helyenként. A németek Mariampoltól keletre előretört, az oroszoktól 9 tisztet és 1850 főnyi legénységet elfogtak és 4 gépfegyvert zsákmányoltak. A nyugati harczterén az Argonneokban a francziák kisebb részletei támadásai meghúzódtak. A Maas és a Mosel közt aránylag nyugalom volt, a francziák támadásait a Combrés-hadállás ellen, az ailly-i erdőben és a Bois de Prétreben visszaverték.

Április 13. Az oroszoknak a Kárpátokban körülbelül márczius 26-ika óta tartó offenzívája az egész arcvonalon megállott. Midőn az elkezeredett husvéti harcokban az ellenfél részéről a Laborcvölgy és az Ondava-völgyben nagy erőkkel megkísérelt áttörés meghiusult, az ellenség az erdős Kárpátokban az uszoki szoros mindkét oldalán próbált meg újabb előrenyomulást. Itt is a legutóbbi napokban az oroszok minden támadását az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük. A németek keleti harczterén a helyzet nem változott. A nyugati harczterén Barrieau Bocról a francziák éjjel behatoltak a németek árkaiknak egyikébe, de nyomban kiverték őket. Reimstől keletre ellenséges repülők egy támadása meghiusult. A Maas és Mosel között a francziák támadásukat egyes helyeken hevesen, de siker nélkül folytatták. Maizeyreynél, Verduntól keletre három támadás a francziák legsúlyosabb vesztesége mellett meghiusult a németek tüzelésében. Innen délnyugatra ugyanaz a sors érte a francia támadásokat. A Maizeyre-Marcheville arcvonalon is visszaverték a francia támadást, a Bois de Prétreben éjjel-nappali elkezeredett harcok közben a németek lassan tért nyertek. A Hartmannswillerkopf-től délre visszaverték a francziák egy támadását.

Április 14. A Kárpátok arcvonalán a legtöbb tereszakaszokon csak tüzérségi harc folyt. Az uszoki szorosról északnyugatra a 19. és 26. számú vitéz magyar gyalogezredek az oroszok által napokkal ezelőtt elfoglalt hadállást támadásukkal egész kiterjedésében elfoglalták. A nyugati harczterén egy ellenséges éjjeli támadás Berry a Bacnál meghiusult. A Maas és Mosel között tovább folyt a harc. A Maizeyre-Marcheville vonal ellen nagy erőkkel intézett francia támadás alkalmával az ellenség Marchevidenél a német állás egy keskeny részébe behatolt, de ellentámadással csakhamar ismét kiverték. A többi arcvonalon a támadás már a né-

met állások előtt összeomlott. Az Elsen-Flirey ut mindkét oldalán a németek ellen intézett támadás ez utól nyugatra meghiusult, míg tőle keletre szoronyharcra került a sor, a melyben a németek kerekedtek felül. A Vogezekekben Metzeral-tól délnyugatra a Schnepfenriethkopf ellen intézett francia előretörés kudarcot vallott.

A **Jó Pajtás** Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja április 18-iki legújabb számába **Madarassy Erzsébet** irt verset, **Molnár János** jelenetes életképet irt a háborúról. **Sebők Zsigmond** folytatja **Tamásy Miklós** című regényét, egy cikk állattani érdekességeket ad, **Faragó Géza** ellenségeink képosorozatában Ausztráliáról szól s a képhez Elek nagyapó irt verses magyarázatot. **Mayer Miksa** érdekes történeteket mond el, **Zsigor bácsi** folytatja Csutora Jancsi háborús kalandjainak elbeszélését. **Rákosi Viktor** folytatja **A gibraltári összeesküvés** című regényének folytatását. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A **Jó Pajtás**-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-tudca 4.)

HALÁLOZÁSOK.

A harcztereken hősi halált haltak: **ФИШЕР ЭМИЛ**, a 43. gyalogezred tartalékos hadnagya Sztropkón, ellenséges dum-dum golyótól találya. — **BREZNYI ÉMIL**, a 32. honvéd-gyalogezred tartalékos segédorvosa, a galicziai harczterén. A háború eleje óta volt a harczterén és hivatásának önfeláldozó teljesítése közben érte az ellenség golyója. — **LÁNG GYULA** királyi katolikus főgimnáziumi tanár, a 12. gyalogezred tartalékos zászlós, Homonnánál, 29 éves korában. — **DUDÁS LAJOS**, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője, a 38-ik gyalogezred önkéntese, huszonegyedik évében, Ustrzyk-Gorni galicziai községben ellenséges golyótól találya. — **SURÁNYI JÓSEF** udvari tanácsosnak a Pesti Naplós főszerkesztőjének fia, **SURÁNYI KÁROLY**, a 13-as Vilmos-huszárezred önkéntese

Fog-Krém
KALODONT
70 Fillér

Szakszerűen készített utazási felszerelések

bőröndök,
táskák,
szekrény- és
kalap-
bőröndök,
necesszárak

megbízható
minőségben,
előnyösen
beszerelhe-
tők az általá-
nosan ismert

HELLER bőröndös

cézgnél

Budapest, IV., Rössuth Lajos-u. 21.
(Astoria szálloda épületében)

A cég üzlete 20 évig Károly-
köruton (Huszár-ház) volt.

Gothard Sándor

Diana Fegyver-atelier
Herény,
Szombathely mellett.
(Vas megye.)

A. Jos. Decourry,
Herstal és A. Lene &
Co. Liège (Victoria Ham-
merles), világghírű és leg-
első rangu galambölő és
vadászfegyverek egye-
dül és kizárólagos
képviselete. E. Herzard
állandó nagy raktára. **Manlicher-Schönaner** Anti-
corro. Antinitesövű, Mignon távesővel szerelt fegyve-
reink állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától,
ejektorosak 260 kor-tól, Anticorro- és Antinitesövű
fegyverek 400 kor-tól minden áron. **A kontinens**
leggazdagabb luxusfegyverraktára. Minden mi-
nőség állandó nagy készletben. Teljes garancia.
Minden fegyver pontosan belőve. Legjobb minőség.

Legolcsóbb gyári árak. Utólérhellen olcsó.
Árjegyzéket tessék kérni.

ANGOL-OSZTRÁK-BANK.

Hirdetmény.

Az Angol-Osztrák-Bank részvényeseinek

51. rendes közgyűlése

1915. évi április hó 30-án este 6 és fél órakor
tartatik meg az intézet pénztári helyiségében (Wien,
I., Strauchgasse 1.).

Tárgysorozat:

1. A főtanács évi jelentése.
 2. A könyvvizsgálók jelentése az 1914. évi zárszámadásról és e fölött való határozathozatal.
 3. Határozathozatal az 1914. évi tiszta nyereség felhasználásáról.
 4. Két főtanácsos választása, a működési időtartam lejártá folytán.
- Wien, 1915. évi április hó 13-án. A főtanács.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Saját érdekében

tegen egy kísérletet az új szab. amerikai impregnált
FÉMISZTÍTÓ KENDŐVEL.
Előnye: Bármely fém tárgy gyors és egyszerű keze-
lésben hönnapokig tartó tűzállóságot nyer. Minden
eddig tűvesztéses folyékony fémisztítót felülmúl.
Sohasem szárad ki, nem koplat, nem horzol, olcsó és
gazdaságos. **Ára 25 fill., 50 fill., és 1 kor. Mindenütt**
kapható. — **Kereskedőjénél kérjen ingyen mintát.**
**FORAKTÁR: FORSTNER JOSEF GYABOSZÁL BUDA-
PEST, IV. KER., REALTANODA-UTCA 4. SZ.**

MARGIT-
CRÉME

a főrangú hölgyek kedvenc széplős szere, az egész világon
el van terjedve. P ruttán hatása szerencsés összeállításában
rejlük, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár
óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utá-
nozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyével lezárt do-
bozt elfogadni, mert csak ilyen kézimé-
nyért vállal a készítő mindennemű fele-
lősséget. A Margit-crème ártalmatlan, powder
szappan sztrianal vegyülete készítmény, amely a
70 fillér külföldön nagy feltűnést keltett. **Ára 1 K. 1 K 20 f.**

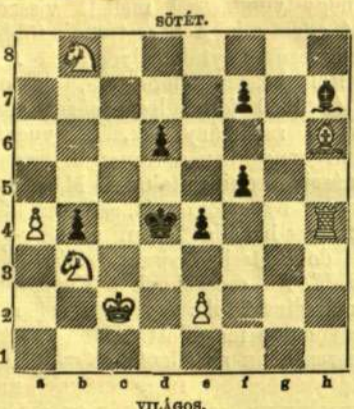
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszárban, illatsz- és droga-üzletben

a keletgiziczi harczterén. — Hlavács Ödön adótitst a kárpáti harczterén kapott súlyos seibe rövid, de kínos szenvedés után Miskolczon, 83 éves korában. — SZVODA ISTVÁN önkéntes honvédtizedes a kárpáti harczokban kapott súlyos sebében a miskolczi Erzsébet-kórházban, 19 éves korában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: KUCSERA JÓZSEF kanonok 87 éves korában, Pozsonyban. — KISS GYULA, a vas megyei lényesbíró bizottság elnöke 78 éves korában, Budapestben. — MEDITS NÁNDOR, a meneszkúti Missióház főnöke, az Irgalmas nővérek magyar tartományának igazgatója, 74 éves korában, Budapestben. — BERMÜLLER FERENCZ nyug. főgimnáziumi tanár 73 éves korában, Budapestben. — SUK FÉLIX kanonok, Zág-rában, 70 éves korában. — KASPER GUSZTÁV nyug. államasúti felügyelő 72 éves korában, Budapestben. — WEIXLGAERTNER VINCEZ nyug. főgimnáziumi tanár, a Vegetáriánus Egyesület elnöke, 66 éves korában, Budapestben. — ROSZÁKY BÉLA nyug. honvédfőhadnagy, 65 éves korában, Pozsonyban. — LEKLY GYULA királyi tanácsos, nyug. igazgató, 62 éves korában, Kassán. — FAHNEFELDI COTTLEY ERNŐ miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató, 62 éves korában, Budapestben. — BESSENYEI ISTVÁN apát, Sátoraljaújváros város plébánosa, 58 éves korában. — DR. LÁSZLÓ VILMOS, Szentés város ügyvezető orvosa, 52 éves korában. — BODOLLOI MARTINDEZ ÖDÖN sz. k. honvédszázados, nyug. p. u. számtanácsos, 67 éves korában, Budapestben. — RABETZ ISTVÁN, a Franklin-Társulat nyomdájának főbetűraktárnoka, 58 éves korában, Budapestben. — KOLGYÁRI CSÁSZÁR VIKTOR honvédőrnagy, hadbíró és felesége, született Kralj Stefánia kislia VIKI, 9 éves korában, Budapestben. — SZVODA IGÁNY, gödöllői kántor és főtanító. — ÖZV. BALÁS MIHÁLYNÉ, szül. Hegedűs Alojzia, Kassán, 90 éves korában. — ÖZV. ORDÓDI és roszonmitzei ORDÓDY PÁLNÉ, szül. ghyczy-, assa- és ablanckürthi Ghyczy Terézia 88 éves korában, Budapestben. — FISCHER STEFÁNIA, a budavári evangélikus iskola tanítónője, 75 éves korában, Budapestben. — ÖZV. VELBERG WÜST FERENCZ, szül. Saager Karolin, 67 éves korában, Budapestben. — SZÁNTÓ MIKSA, szül. Grünhut Teréz 51 éves korában, Jobbágyiban. — ZICHY TERODORA Karolina grófnő, Zichy Ágost gróf, titkos tanácsos leánya, a Wienerwald-szanatóriumban 29 éves korában. — MISKOVICS FLÓRISNÉ, szül. Ligethy Vilma, 52 éves korában, Egerben. — BELLA EDÉNÉ, szül. magyarcseszei és csegezi Csongvay Klári, 81 éves korában, Marosvásárhelyen.

SAKKJÁTÉK.

2948. számú feladvány Leopold R.-től, Bautzen.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2944. számú feladvány megfejtése Möller J.-től.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Fe1-d2 Kc5-d4 1. Vh8-h1 d5-d4 2. e5-e6 f stb. 2. Vh8-h1 stb.

A 2945. számú feladvány megfejtése Herland S.-től.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Vh8-h7 Kc4-d5 1. Kd5-c4 2. Vh7-e4 f Kd5-d6 (a,b) 2. Vc4-e6 f stb. 3. Fd4-e5 f stb.

Helyesen fejtették meg: a Budapesti Sakk-kör (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr).

Szerkesztői üzenetek.

Itt vagy. Hol vagyok én most. Az elsőben nincs sem pszichológia, sem drámai erő, a másik egészen hatástalan bombaszt.

Harczvágy. Régi iskolai példák szerint van komponálva, minden eredetiség nélkül.

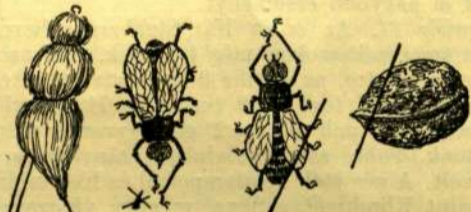
József királyi herceg. Nem ballada, de nem is vers, — jóindulatu áradozás.

EGYVELEG.

* Maxim Gorkij pályafutása. Maxim Gorkij, igazi nevén Alexej Maximovics Pjeskov 1862-ben, Nisni-Novgorodban született. Tizennygy éves korában cipészinas lett, három évvel később rajzoló inas, 1880-ban szakácsinas egy hajón, 1888-ban munkás egy péknél, 1884-ben teherhordó, 1885-ben péksegéd, 1886-ban színházi statisztizta, 1887-ben házáló gyümölcsárus. A következők évtizedében öngyilkos akart lenni, de revolvere nem sült el, 1889-ben vasúti baktek lett, 1890-ben állomásfelügyelő, majd ügyvédi írnok, 1891-ben moszkoi nélküli csavargott. 1892-ben jelent meg első novellája 'Csudra Makar' címmel és azóta mint világhírű író ismerik az egész világon.

* Rádiumos szivar. Az Unió egyik államának, Kentuckynek némely vidékén rádium tartalmú források vannak s az ezekkel öntözött föld állítólag olyan dohányt terem, mely szintén rádium tartalmú. A dohány égése közben ez a rádium előnyös hatással van a reumás bántalmakra. Ez a legjobb amerikai újdonság és egyetemi professzorok bizonyítják; b) Maradványok idegen birtokosok bizonyítják; a) ki nem hiszi, próbálja meg.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 11-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Jobb az okos bolond, mint a bolond bolos.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Várnagy-utca 11. Lapkiadó tulajdonosa Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet. KIADÁSOK 57. évi zárszámla 1914. január 1-től december 31-ig BEVÉTELEK VAGYON Mérlegszámla 1914 december 31-én TEHER

Financial statement table with columns for assets (K, Ft), liabilities (K, Ft), and equity (K, Ft). Includes sections for fire insurance, shipping insurance, and general insurance.

II. Életbiztosítási üzlet.

KIADÁSOK 52. évi zárszámla 1914. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK Értékpapírok és pénzintézeteknél elhelyezett tőkék:

Table showing investments in securities and funds, with columns for assets (K, Ft) and liabilities (K, Ft).

VAGYON Mérlegszámla 1914. december 31-én. TEHER

Table showing assets and liabilities for the company, including real estate and other investments.

Budapest, 1914. december 31-én. Az igazgatóság: Balaban Adolf, Berzevicz Albert, Gergely Tódor, Hajsó József, Bárd Harkányi Frigyes, Ormody Vilmos, Gróf Zichy Jenő. — A fenti zárszámlákat és mérlegét megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a 16- és 17-es mellékletben megjelöltük találtuk. Budapest, 1915. márcz. 22-én. A felügyelőbizottság: Burchard-Béla György K., Libits Adolf, Nemeth T., Bárd Radvansky G., Bárd Uechritz Zs.

MATTONI-FELE GISSHUBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ) Gyár és Főüzlet: VIII. Baross-u. 85. Telefon: József 2-37.

ROSNYAI-M. GYÓGYSZERLÁRA. Kinek van szeplője? Vagy bármely más folt, bőrtisztatlanság az arcán? Az használja teljes bizalommal Rosnyai Szeráj arckenőcsét.

SEBESÜLTEK ÁPOLÁSÁHOZ szükséges tudnivalók és orvosi könyvek: Betegápolástankönyv. A vírus keresztet ápolók... A fertőző betegségekről... Útmutató a hadsebeszetben... A sebek gyógyulása és a sebkezelés.

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK. Költözéskor nélkülözhetetlen lakásbérleti szabályok ismerete! Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendelvényének hiteles szövegét és magyarozatát. Illeték szabályokat. A kapuzárás, víz- és gázszabályokat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozni. Csizfurdó megnyílik május 1-én. Csizviz ismertetőjét, prospektust küld a fürdőigazgatóság.

Hindenburg élete, jelleme, csatái rendkívül érdekesen van megírva a Magyar Könyvtár új füzetében. Ára 60 fillér. A német birodalom sorsdöntő órája. Ára 60 fillér. Megjelent a Magyar Könyvtárban. Fordította: Mikes Lajos dr.

TERMELJÜNK ZÖLDSÉGET!!

Minden talpalatnyi földet használjunk fel és műveljük meg. — Részletes utasítást nyújt Rombay Dezső könyve. — Czíme:

ZÖLDSÉG TERMESZTÉS,

zöldségfélék eltartása és konzerválása.

ÁRA 1 KORONA.

Megrendelhető:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Rendelésnél

szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háboru irodalma!

A Magyar Könyvtár ujdonságai.

AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG HADSEREGE

Irta Pilch Jenő honvédőrnagy.

Ára 60 fillér.

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI

Irta Archibald Williams nyomán
Sándor Szilárd.

Ára 60 fillér.

ZEPPELIN

Irta dr. Mikés Lajos.

Ára 60 fillér.

NAGYBRITÁNIA VESZEDELME

Irta Conan Doyle. Fordította
Góth Sándor.

Ára 30 fillér.

A HADI FLOTTARÓL

Irta Gonda Béla.

Ára 60 fillér.

A REPÜLŐGÉPEKRŐL

Irta Wittmann Viktor.

Ára 30 fillér.

A NÉMET BIRODALOM SORS- DÖNTŐ ÓRÁJA

Irta Frobenius Hermann. Fordította
Mikés Lajos dr.

Ára 60 fillér.

HINDENBURG

Irta Százados István.

Ára 60 fillér.

Az Olesó Könyvtár ujdonságai.

I. VILMOS

német császár és porosz királynak
kilenczven válogatott írása.

Fordította Supka Géza dr.

Ára 1 korona.

NAGY PÉTER CZÁR

Irta John L. Mottley. Fordította
Herkner János.

Ára 60 fillér.

A VILÁGHÁBORU OKAI

Irta Angyal Dávid egyet. tanár.

Ára 40 fillér.

A NÉMET VILÁGPOLITIKA

Irta Wiassics Gyula.

Ára 20 fillér.

A HÁBORU GAZDASÁGI KÖVETKEZMÉNYEI

Irta Wekerle Sándor.

Ára 40 fillér.

A JÓ BÉKE CZÉLJAIROL

Irta Gróf Andrássy Gyula.

Ára 40 fillér.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA MUNKÁI:

A jó béke czéljairól.

Ára 40 fillér.

Kinek büne a háboru?

Ára 2 korona.

Az 1867-iki kiegyezésről.

Ára 4 korona.

A magyar állam fönmaradá- sának és alkotmányos sza- badságának okai.

Három kötetben. Ára 22 korona.

A számüzött Rákóczi.

Ára 40 fillér.

Zrinyi Miklós a költő.

Ára 40 fillér.

Franklin-
Társulat
kiadása.

Kapható minden könyvkereskedésben.

BISMARCK

születésének 100 éves évfordulója
alkalmából élénk érdeklődés mutat-
kozik az egyetlen magyar munka
iránt, melyben

Bismarck és a magyarság

közötti kapcsolat van hűen leírva és
a mai szövetséges viszonyunk meg-
alapozása van eleven érdekességgel
megrajzolva. — Czíme:

BISMARCK ÉS ANDRÁSSY

Irta: HALÁSZ IMRE. Ára 6 kor.

FRANKLIN-
TÁRSULAT
KIADÁSA.

Minden könyvkereskedésben kapható.

17. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 25.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A *Világkrónika*-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postallag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

OROSZ HALOTTAK A ROHAM UTÁN.

A KÁRPÁTI HARCOK SZINHELYÉRŐL. — Sztrókay Kálmán zászlós felvétele.